

Informacija dėl vandens kokybės 2024 metų III ketvirčio tyrimų rezultatų

Informuojame, kad atlikus 2024 metų III ketvirčio geriamojo vandens stebėseną leistina fluoridų koncentracija viršijo **Vaineikių, Nasrėnų, Pryšmančių, Budrių, Rubulių, Barzdžių, Leliūnų** ir **Šukės** vandenvietėse.

Fluorido koncentracija šiose vandenvietėse pateikta lentelėje.

Vaineikiai	4,30 mg/l
Nasrėnai	5,19 mg/l
Pryšmančiai	1,68 mg/l
Budriai	1,70 mg/l
Rubuliai	2,23 mg/l
Barzdžiai	3,02 mg/l
Leliūnai	5,60 mg/l
Šukės	2,13 mg/l

UAB „Kretingos vandenys“ 2022 m. gruodžio 27 d. ir 2023 m. sausio 12 d. iš Kretingos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus gavo įsakymus Nr. A1-1334 ir Nr. A1-28 „Dėl leidimo laikinai nukrypti nuo viešai tiekiamo geriamojo vandens kokybės rodiklių“, kuriame leidžiama iki 2025 m. spalio 1 d., gruodžio 9 d. ir 2026 m. sausio 4 d. tiekti vandenį su padidėjusia fluorido reikšme. Vadovaujantis Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2023 m. sausio 2 d. Nr. (10-14 17.9 Mr)BSV-58, (10-14 17.9 Mr)BSV-40, (10-14 17.9 Mr)BSV-55, (10-14 17.9 Mr)BSV-54, (10-14 17.9 Mr)BSV-59, (10-14 17.9 Mr)BSV-44, (10-14 17.9 Mr)BSV-43 ir 2022 m. gruodžio 27 d. (10-14 17.9 Mr)BSV-12723 „Išlygos geriamojo vandens toksinio (cheminio) rodiklio ribinei vertei taikymo sąlygos“ didžiausia leidžiama laikinoji fluorido rodiklio vertė Vaineikiuose iki 4,39 mg/l, Nasrėnuose – 5,22 mg/l, Pryšmančiuose – 1,71 mg/l, Budriuose – 1,75 mg/l, Barzdžiuose – 3,08 mg/l, Šukėje – 3,36 mg/l, Rubuliuose – 2,25 mg/l, Leliūnuose – 5,70 mg/l.

Geriamajame vandenyje fluoridas yra beskonis, bekvapis, bespalvis ir nesudaro jokių drumzlių, t.y. vartotojas jo negali pajauti. Lietuvos higienos normoje HN 24:2023 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ nustatyta fluorido ribinė rodiklio vertė yra 1,5 mg/l. Fluoridas būtinas žmogaus organizmui, tačiau per dideli fluorido kiekiai gali sukelti sveikatos sutrikimų. Optimalus šio elemento kiekis lemia dantų atsparumą ėduoniui, užtikrina taisyklingą augančio organizmo kaulų sistemos vystymąsi. Rekomenduojama paros norma suaugusiam žmogui yra 3,5 mg, nėščiosioms moterims – 3,0 mg. Pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria pernelyg fluoruotą vandenį geriantys žmonės – dantų fluorozė. Ji gali pažeisti dantis jiems formuojantis ir vystantis, taip pat galimi kalcio ir magnio apykaitos sutrikimai. Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenimis dantų fluorozė gali išsivystyti danties vystymosi ir formavimosi metu, t. y. iki 8-10 metų amžiaus vaikams. Todėl besilaukiančioms mamoms ir vaikams iki 10 metų svarbu kontroliuoti su maistu ir vandeniu gaunamą fluoridų kiekį.

Siekiant išvengti neigiamo fluoridų poveikio, rekomenduojama:

- Vengti vartoti vandenį su padidintu fluoridų kiekiu. Daugiau vartoti sulčių, pieno ir jo produktų, nes kalcis sunkina fluorida įsisavinimą organizme. Vitaminai C ir B1 padeda fluoridui greičiau pasišalinti iš organizmo;
- Dantų priežiūros priemonės (pastą, skalavimo skysčius) rinktis su mažesniu fluorida kiekiu arba visai be jo;
- Nevartoti druskos su fluoru bei maisto papildų, kuriuose yra fluoro;
- Reguliariai tikrinti vaikų dantis ir kt.

„Fluoridas ir jo poveikis žmonių sveikatai“ skiltis parengta remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos parengta medžiaga